

PROGRAM KOEK WOLONTARIATU

Elżbieta Trojanowska

Program koła wolontariatu

*„Spałam i śniłam, że życie jest samą przyjemnością,
obudziłam się i spostrzegłam, że życie jest służbą na rzecz innych.
Służyłam i zobaczyłam, że służba jest przyjemnością.”*

Matka Teresa z Kalkuty

Jaworek, grudzień 2016r

Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Złoty WOP”

Wydawca:

Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „JAWOR”

Jaworek 32

07-111 Wierzbno

www.stowarzyszeniejawor.hom.pl

Zbieramy 1% podatku: KRS 0000166743

Publikacja bezpłatna,

przygotowana przez Zespół Wolontariuszy w składzie:

Konsultacja: Jolanta Olędzka

Korekta: Monika Mróz

Projekt okładki: Paweł Polkowski

Tekst, zdjęcia: Elżbieta Trojanowska

Publikacja sfinansowana ze środków Ministerstwa Edukacji Narodowej, przygotowana w ramach projektu „Pomagam”, zgodnie z Umową nr MEN/2016/DWIK/798, dotyczącą wsparcia zadania publicznego „Wolontariat szkolny”.

Spis treści

Charakterystyka programu i uwagi o jego realizacji.....	4
Cele.....	6
Przewidywane efekty dla szkoły/placówki oświatowej	7
Przewidywane efekty dla środowiska, w tym dla organizacji/placówki współpracującej z wolontariuszami	7
Przewidywane efekty dla ucznia	7
O wpływie wolontariatu na postawy wychowanków: fragmenty opowiadania „ BEZ PIENIĘDZY”	8
Rola opiekuna koła wolontariatu	9
Ewaluacja.....	10
Plan pracy koła wolontariatu na rok szkolny.....	11
Opis wybranych aktywności	14
Podstawy prawne wolontariatu	17
Wzory podstawowych dokumentów.....	19

Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „JAWOR”

Charakterystyka programu i uwagi o jego realizacji

Celem publikacji jest zachęcenie nauczycieli do stosowania metody wolontariatu w pracy z uczniami mającymi trudności edukacyjne oraz z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim. Wpisuje się też w obchody 10-lecia Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Jaworku oraz jest odpowiedzią na hasło Minister Edukacji Narodowej, która ogłosiła rok szkolny 2016/17 Rokiem Wolontariatu.

Publikacja opracowana jest przez członkinię zarządu Stowarzyszenia Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Jawor”, mającą doświadczenie w działalności społecznej oraz w pracy z uczniami niedostosowanymi społecznie i niepełnosprawnymi. Autorka jest także opiekunką koła wolontariatu w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Jaworku. Program został przygotowany z uwzględnieniem sugestii osób współpracujących z w/w organizacją i placówką.

Wolontariat jest metodą pracy z uczniem niedostosowanym społecznie, która wywiera pozytywny wpływ na rozwój młodego człowieka. Z tego powodu stosowana jest w wielu ośrodkach. *„Wychowankowie placówek resocjalizacyjnych często mają awersję do szkoły. Wolontariat to metoda edukacji nieformalnej, realizowanej poza murami ośrodka, na który „zostali skazani”. Młodzież działa i jest aktywna. Nabiera szacunku do pracy własnej i pracy innych. Należy podkreślić fakt, że w wielu rodzinach naszych wychowanków nie ma nawyku podejmowania zatrudnienia. W wyniku wolontariatu nastolatki nabywają doświadczenie, wiedzę, kompetencje i umiejętności potrzebne w dalszym życiu.”* [Trojanowska, 2014, s.5]

„Jedną z ciekawych metod osiągnięcia sukcesu w pracy z młodzieżą zdemoralizowaną jest milieu therapy, która najczęściej rozumiana jest jako terapia otoczeniem lub terapia przez otoczenie (środowisko) społeczne. Istota terapii otoczeniem polega na skoncentrowaniu na wychowanku bodźców do właściwego postępowania, na postawieniu wychowanka w sytuacji totalnego oporu pozytywnych oddziaływań”. [Kacprzak, s.1]

Jestem przekonana, że metoda ta z powodzeniem może być wykorzystywana na każdym etapie edukacyjnym i w każdym typie szkoły, jako wsparcie programów profilaktycznych i wychowawczych. Należy tylko pamiętać, że żadnych zajęć obowiązkowych nie można nazywać wolontariatem, a uczniowie sami powinni dokonać podziału swoich obowiązków i zadań. Nauczyciel w tym przypadku to tylko trener lub coach. *„Tutaj nie ma tradycyjnych relacji nauczyciel – uczeń i dzielącego te osoby biurka. Wychowanek sam często pełni rolę nauczyciela i samodzielnie musi szukać rozwiązań, ale przede wszystkim czuje się potrzebny.”* [Trojanowska, 2014, s.5] Zasady, na jakich może odbywać się wolontariat określa ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Zanim przystąpimy do organizacji zajęć wolontariackich należy ustalić, ile osób chciałoby włączyć się w nasze działania, jakie te osoby mają predyspozycje i zainteresowania. Przy planowaniu zajęć należy wziąć pod uwagę czas, jaki młody człowiek może podarować na zajęcia wolontariackie. Ponadto, należy rozpoznać zasoby środowiska: poszukać osób i instytucji, które mogą wesprzeć nasze działania, lub z którymi nawiążemy współpracę. Wszelkie formy wolontariatu powinny być przemyślane, zaplanowane i dostosowane do wieku, zainteresowań i potrzeb uczestników. Z moich doświadczeń wynika, że zajęcia powinny być realizowane w grupach. Wspólny sukces cieszy bardziej. W trudnych chwilach

wolontariusz może otrzymać wsparcie od kolegi. Grupa motywuje i daje poczucie bezpieczeństwa.

Układ treści proponowanych zajęć dostosowany jest do pór roku, świąt oraz wydarzeń społecznych. Rozkład aktywności został tak dobrany, by możliwy był do realizacji również w warunkach wiejskich, gdzie istnieją trudności komunikacyjne.

Młodzież chętnie wykonuje prace społeczne. Czasem potrzebuje sprawdzić się w nowej roli, czy w nowym zadaniu. Wolontariat powinien umożliwić i takie działania. Program ukazuje obok tradycyjnych, również nowoczesne formy wolontariatu. Dokonałam analizy wielu planów i programów kół wolontariatu. Znakomita większość tych dokumentów opiera się na zajęciach organizowanych w siedzibie danej placówki i na jej potrzeby lub na klasycznych zajęciach organizowanych w ośrodkach dla osób chorych oraz niepełnosprawnych. Chciałam zwrócić uwagę na fakt, że wolontariuszem może być aktywny mieszkaniec swojej miejscowości, czy osoba udzielająca się w Radzie Rodziców. Program ukazuje różne oblicza aktywności wolontariackiej: od klasycznej formy pomagania do czynienia zmian w otoczeniu. Zajęcia oparte na pracy ze społecznością lokalną celowo zaplanowane są do realizacji w odstępach czasowych. Z doświadczenia wiem, że mieszkańcy mogą dostarczać materiały i informacje dopiero po zrealizowaniu przez nas pierwszego przedsięwzięcia. Kolejne akcje, zatem rozłożone są w czasie, tak, by móc jak najpełniej wykorzystać zasoby lokalne.

Pisanie listów do chorych dzieci zaplanowałam w miesiącach, w których większość społeczeństwa niezbyt interesuje się taką działalnością. W czasie świąt dorocznych częściej, niż w pozostałym okresie, organizowane są różnego rodzaju akcje pomocowe. W niniejszym programie starałam się przełamać to stereotypowe działanie.

Program ukazuje różnorodny wachlarz możliwości. Dla wychowanków, którzy chcą i mogą przez dłuższy okres zająć się pracą społeczną są przewidziane działania długofalowe. Wychowankom, którzy w sposób „akcyjny” chcą się zaangażować – proponuję udział w wybranych zajęciach. Ta druga grupa, najczęściej po pewnym czasie sama wnioskuje o wpisanie jej na listę stałych uczestników koła. Pozwolenie na jednorazowe zaangażowanie się w daną aktywność procentuje tym, że najprawdopodobniej zyskujemy w przyszłości stałego uczestnika koła.

Z moich doświadczeń wynika, że wychowanek, który ma problemy edukacyjne może odnosić sukcesy w aktywnościach związanych z pracą na rzecz środowiska. Publikacja zatem przedstawia obok celów wychowawczych, cele rewalidacyjne.

Cele

Aby osiągnąć cele programu, należy korzystać z atrakcyjnych dla młodego człowieka pomocy dydaktycznych np. programy komputerowe, zbiory archiwalne zgromadzone w bibliotekach, kościołach, urzędach gmin itp. Ponadto, ważne jest organizowanie zajęć poza środowiskiem szkolnym, z udziałem osób, które nie oceniają wychowanka z powodu jego historii, ale na podstawie wykonanych "tu i teraz" czynności.

Cele ogólne:

1. Zapobieganie agresji i uzależnieniom poprzez kształtowanie dojrzałości emocjonalnej i moralnej.
2. Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

Cele wychowawcze:

kształtowanie u uczestników Koła:

Wspierania ciekawych inicjatyw,
Odpowiedzialności i punktualności,
Lokalnej współpracy z różnymi podmiotami/środowiskami,
Organizacji czasu własnego polegającego na angażowaniu się w działalność społeczną,
Nabywania kompetencji społecznych,
Tolerancji,
Alternatywnych form stylu życia,
Rozwijania zainteresowań: motywowanie wychowanków do własnego rozwoju,
Integracji,
Uwrażliwienia na potrzeby, samotność, cierpienie innych,
Szukania pożytecznych form spędzania czasu wolnego poza placówką,
Zdobywania nowych doświadczeń.

Cele rewalidacyjne:

1. Rozwijanie koordynacji wzrokowo-ruchowej – kształtowanie i doskonalenie orientacji na płaszczyźnie i w przestrzeni poprzez organizację i prowadzenie mobilnej biblioteki oraz zbieranie zdjęć, pamiątek, tworzenie katalogów,
2. Wydłużanie czasu koncentracji uwagi na działaniu,
3. Kształtowanie umiejętności wnikliwej obserwacji i logicznego myślenia w trakcie pomocy potrzebującym,
4. Kształtowanie równowagi emocjonalnej i pozytywnej motywacji do podejmowanych zadań z zakresu pomocy dzieciom i dorosłym,
5. Rozwijanie zdolności motorycznych, cech psychomotorycznych (dokładność, siła, wytrzymałość, zręczność, koordynacja ruchowa) poprzez czynności porządkowe, manualne, plastyczne,
6. Kształcenie podzielności uwagi na większą liczbę czynności rozwijających orientację za pomocą zmysłów: wzroku, słuchu i równowagi,

7. Doskonalenie wyrazistości wypowiedzi oraz wyrażania myśli w formie zdań poprawnych pod względem gramatycznym w trakcie kontaktów z pensjonariuszami hospicjum, DPS, WTZ, szpitala.

Przewidywane efekty dla szkoły/placówki oświatowej:

1. Zwiększenie współpracy ze środowiskiem lokalnym.
2. Budowanie pozytywnego wizerunku placówki.
3. Zwiększenie oferty działań edukacyjnych i wychowawczych.
4. Budowanie dobrego klimatu szkoły.
5. Wzrost kompetencji nauczycieli w zakresie pracy ze społecznością lokalną.
6. Zmniejszenie ilości sytuacji trudnych w placówce (agresja, czy tzw. zagubienie się młodzieży).

Przewidywane efekty dla środowiska, w tym dla organizacji/placówki współpracującej z wolontariuszami:

1. Wzrost liczby działań kierowanych do podopiecznych.
2. Rozwiązanie części problemów społecznych.
3. Wzrost rozpoznawalności placówki w środowisku.
4. Pozyskanie nowych współpracowników.
5. Uzupełnienie pracy płatnych pracowników.
6. Wzrost kompetencji społecznych pracowników etatowych.
7. Przełamywanie barier społecznych, ekonomicznych, pokoleniowych, intelektualnych.

Przewidywane efekty dla ucznia:

1. Dostarczenie młodzieży propozycji alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
2. Poczucie realnego wpływu na kształtowanie środowiska.
3. Zmiana postaw nastolatków w zakresie:
 - a) wykazywania odpowiedzialności za swoje czyny,
 - b) wzrostu empatii, cierpliwości, tolerancji,
 - c) pomagania innym kierując się otwartością, tolerancją, wrażliwością,
 - d) wzrostu umiejętności podejmowania decyzji i rozwiązywania konfliktów,
 - e) dyscypliny, rozładowywania napięcia emocjonalnego,
 - f) umiejętności pracy zespołowej.
4. Wzrost kultury osobistej.
5. Dowartościowanie, poczucie bycia potrzebnym.
6. Wzrost samodzielności.
7. Zdobywanie pierwszych doświadczeń zawodowych, wpis w CV.
8. Wzrost kompetencji kluczowych: społecznych i obywatelskich.
9. Zwiększenie umiejętności prezentowania swojej osoby w różnych grupach i sytuacjach.
10. Poznanie nowych osób.
11. Zapoznanie się z działalnością organizacji pozarządowych.

12. Uzyskanie wpisu na świadectwie szkolnym „Wolontariat poza środowiskiem szkolnym” oraz możliwość podwyższenia oceny z zachowania.

O wpływie wolontariatu na postawy wychowanków: fragmenty opowiadania „ BEZ PIENIĘDZY”

Autorzy: Krzysztof i Bartek- absolwenci MOW w Jaworku

„ Jesteśmy wychowankami dwóch różnych domów dziecka. W tych placówkach często otrzymywaliśmy różne dary. Święty Mikołaj zawsze przychodził do Domu Dziecka. Nie pamiętamy, aby przychodził do domu naszych rodziców. Po jakimś czasie zorientowaliśmy się, że podarki nie biorą się z powietrza. Ktoś wyklada swoje pieniądze. Inny musi dotrzeć do sponsora. Kolejna osoba musi przywieźć prezenty do Domu Dziecka. Zazwyczaj wszystkie wyżej wymienione osoby znają się. Utrzymują ze sobą kontakty. Pomagają sobie, bo „ nieważne, co się ma, ale czym się dzieli z innymi” (Jan Paweł II). Po paru latach niegrzecznego z naszej strony zachowania w Domach Dziecka, spotkaliśmy się w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Jaworku. Okazało się, że w tej placówce jest podobnie. Tutaj działa Stowarzyszenie „ JAWOR”. Jego wolontariusze pomagają m.in. takim osobom jak my. Początkowo nie wierzyliśmy, że ktoś może pracować za darmo, albo tylko za dyplom. Dzięki wolontariuszom byliśmy na różnych wycieczkach, braliśmy udział w projektach. Na jednym z wyjazdów pomagaliśmy niepełnosprawnym kolegom i koleżankom w różnych sytuacjach (m.in. wnieście osoby na wózku po schodach, przeprowadzanie przez jezdnię na pasach, przenoszenie bagaży itp.) Nikt nas o to nie prosił. Uznaliśmy, że tak trzeba postąpić. Było to dla nas ciekawe i nowe doświadczenie. Praca nie była trudna, ale też bardzo odpowiedzialna. Dzięki temu, że niepełnosprawni zabrali nas na wycieczkę, mogliśmy być w różnych fajnych miejscach. Zamiast spędzić czas przed komputerem, zobaczyliśmy coś nowego i pomogliśmy innym. Widzieliśmy wdzięczność naszych podopiecznych. Po jakimś czasie okazało się, że wzbudziliśmy zaufanie dorosłych. Zgłosiliśmy się i zostaliśmy wybrani do kolejnej akcji (chętnych było dużo).Braliśmy udział w Ogólnopolskiej Zbiórce Żywności prowadzonej przez „Bank Żywności” i Stowarzyszenie „JAWOR”. Przez cały dzień samodzielnie zbieraliśmy dary w pobliskim miasteczku. Dorośli zaglądali do nas tylko od czasu do czasu.Pierwsze godziny zbiórki były trudne. Wstydziliśmy się. Wydawało nam się, że wszyscy na nas patrzą. Klienci jednak traktowali nas poważnie. Uśmiechali się do nas. Pytali, dla kogo zbieramy żywność? Skąd jesteśmy? To trudne rozmawiać z ludźmi, których się nie zna. Trzeba jednak być miłym, odważnym, uśmiechniętym i uczciwym. Ten pierwszy dzień samodzielnej pracy wolontariackiej był dla nas trudny, ale też ciekawy. Tak, jak kiedyś otrzymywaliśmy dary od ludzi, tak teraz okazaliśmy pomoc innym. To taka spłata długu wdzięczności. Ktoś pomagał nam. Teraz pomagamy my. Dzięki wolontariatowi dowiedzieliśmy się o istnieniu organizacji pozarządowych. Wiemy, że w przyszłości możemy tam działać, szukać pomocy, a może po prostu znaleźć pracę.

Warto być wolontariuszem, ponieważ można się czegoś nauczyć, coś zobaczyć, poznać nowych ludzi, w ciekawy i pożyteczny sposób spędzić czas. Jesteśmy wychowankami Domów Dziecka i nie mamy nikogo bliskiego. Wolontariat to dla nas nowe wyzwanie. Dzięki temu czujemy się ważni i potrzebni”.

Rola opiekuna koła wolontariatu

Opiekunem grupy młodzieży angażującej się w wolontariat powinna być osoba, która posiada cechy lidera i zna środowisko lokalne. Analiza najbliższego otoczenia pozwoli na precyzyjne ustalenie osób i instytucji potrzebujących wsparcia. Idealnie byłoby, gdyby nauczyciel pełniący te funkcję posiadał osobiste doświadczenia wolontariackie i potrafił swoją pasją zarazić młodzież. Wykorzystanie elementów metody wpływu osobistego pełni w pracy społecznej bardzo ważną rolę. W naszej placówce wielu pracowników pedagogicznych jest zaangażowanych w działalność organizacji pozarządowych, czy grup nieformalnych. Opiekun koła wolontariatu musi pamiętać, że tego typu zajęcia pozalekcyjne są inne, niż pozostałe. Tutaj nie ocenia się młodzieży a opisuje jej działania, stosuje się pozytywne wzmocnienia, nie wprowadza się elementów rywalizacji, nie stawia się dalekosiężnych celów. Zajęcia należy prowadzić tak, aby ich tematyka opierała się przede wszystkim na propozycjach uczniów/wychowanków. Młodzież powinna poczuć, że ma moc sprawczą, zatem nie należy kontrolować jej na każdym kroku, ani wyręczać. Cel osiągniemy wtedy, gdy podczas zajęć wolontariackich opiekun koła jest po prostu partnerem ucznia/wychowanka.

Zakres obowiązków opiekuna koła wolontariatu:

1. Rekrutacja wolontariuszy, promocja wolontariatu.
2. Uzyskanie zgody od rodziców, prawnych opiekunów.
3. Szkolenia wolontariuszy.
4. Ustalanie zasad współpracy z instytucjami i organizacjami społecznymi ze szczególnym uwzględnieniem zakresu i czasu prac wolontariuszy, ustalenie z kierownictwem opiekuna wolontariuszy z ramienia organizacji współpracującej.
5. Praca z wolontariuszami.
6. Zapoznanie wolontariuszy z działalnością placówki, w której będą świadczyć usługi.
7. Wspieranie i motywowanie wolontariuszy.
8. Znajomość aktów prawnych dotyczących wolontariatu.
9. Zapewnienie młodzieży odpowiednich środków bhp, o ile takie są wymagane (np. fartuch ochronny w szpitalu).
10. Docenianie i nagradzanie wolontariuszy (pochwały ustne, dyplomy, listy pochwalne do rodziców, wnioskowanie o podwyższenie ocen z zachowania) z uwzględnieniem zasady sprawiedliwości i indywidualnego traktowania. Nagradzanie powinno być też proporcjonalne do zakresu wykonanych prac przez ucznia/wychowanka.
11. Uzyskiwanie zaświadczeń od instytucji współpracujących dotyczących wpisania wolontariatu w świadectwie szkolnym ucznia.
12. Promocja wolontariatu w placówce i poza nią.

Ewaluacja

Prowadzone przeze mnie koło przeznaczone jest dla uczniów z trudnościami edukacyjnymi, z niedostosowaniem społecznym oraz z niepełnosprawnością umysłową w stopniu lekkim. Wychowankowie niechętnie uczestniczą w wypełnianiu ankiet, kwestionariuszy i innych, tradycyjnych formy badania oceny skuteczności prowadzonych działań. W celach ewaluacyjnych stosuję:

1. Obserwację uczestniczącą: jestem członkiem zespołu i jestem zaangażowana w każde działanie uczestników, znam ich emocje, obawy, widzę efekty pracy, słyszę wypowiedzi, wyrażane opinie.
2. Fotoocenę: filmy, zdjęcia, prezentacje wykonane podczas danych aktywności stanowią podstawę do dyskusji na temat zdarzeń, decyzji, emocji. Wychowankowie sami dokonują oceny swoich działań. Nauczyciel prowadzący zajęcia wolontariackie to nie opiniodawca, ale doradca, coach, partner w działaniu.
3. Analizę systemu oceniania. W naszej placówce wychowanek każdego dnia może zostać oceniony wiele razy w 11 obszarach. W celu ewaluacji zajęć wolontariackich dokonuję u moich uczestników szczegółowej analizy w zakresie: aktywności, dyscypliny, prawidłowości relacji interpersonalnych, kultury języka, przestrzegania zasad, organizacji czasu wolnego.
4. Informację zwrotną uzyskaną od rodziców, opiekunów prawnych, pracowników instytucji współpracujących.

W czerwcu, na podstawie w/w działań sporządzane jest sprawozdanie z pracy koła. Istotnym elementem tego dokumentu są wnioski do dalszej pracy, służące poprawie jakości i skuteczności działań.

Plan pracy koła wolontariatu na rok szkolny

Miesiąc	Rodzaj aktywności	Umiejętności wychowanka
IX	Spotkanie informacyjne połączone z warsztatami motywacyjnymi. Warsztaty teoretyczne dotyczące przybliżenia idei wolontariatu.	Umie zdefiniować rolę wolontariatu, identyfikuje główne problemy społeczne regionu. Wie, że w przedsiębiorstwach prywatnych nie można świadczyć usług wolontariackich.
	Analiza środowiska i rozpoznanie potrzeb (analiza stron internetowych urzędów gmin, parafii, organizacji społecznych, powiatu, rozmowy z przedstawicielami tych instytucji...).	Potrafi wskazać instytucje i organizacje społeczne, współpracujące z wolontariuszami lub potrzebujące wsparcia takich osób.
	Powołanie wolontariatu rówieśniczego.	Umie otoczyć opieką nowych uczniów, integruje się z nimi.
	Udział w Zbiórce Żywności	Potrafi nawiązywać relacje społeczne.
	Porządkowanie przestrzeni publicznych: droga, las, teren OSP.	Potrafi zadbać o wspólne dobro, nie dokonuje zniszczeń.
X	Warsztaty. Pomysł na wieś: akcja zbierania pamiątek, starych zdjęć przedstawiających dzieje miejscowości, gromadzenie legend i opowieści. Skanowanie zbiorów. Próba stworzenia katalogu, tablicy informacyjnej, zakładki na stronie internetowej placówki....	Zna obsługę skanera oraz laminatora.
	Włączenie się w obchody Dnia Seniora (np. przygotowanie uroczystości wspólnie z parafią).	Potrafi własnoręcznie przygotować upominek dla osoby starszej.
	Warsztaty florystyczne: przygotowanie wiązanek z okazji Święta Zmarłych na grób żołnierski.	Umie prawidłowo komponować barwy i układać kwiaty na podkładach. Potrafi wykonać dekoracyjne kokardy.

	Porządkowanie grobu żołnierskiego na cmentarzu parafialnym oraz innych miejsc kultu religijnego: pomniki, krzyże.	Potrafi pielęgnować nagrobki, właściwie zachowuje się w miejscach kultu religijnego.
XI	a) Warsztaty manualne: kotyliony dla mieszkańców z okazji uroczystości 11 Listopada. b) Udział wolontariuszy w przygotowaniu Święta Odzyskania Niepodległości.	Potrafi wpływać na lokalną rzeczywistość.
	Zapoczątkowanie akcji dokarmiania zwierząt; wykonanie karmnika/paśnika dla zwierzyny leśnej, pozyskiwanie żywności dla zwierzyny od miejscowych rolników.	Potrafi posługiwać się prostymi narzędziami stolarskimi, umie wykonać paśnik, karmnik, itp.
	Akcja społeczna „Dzień życzliwości ” (21.11).	Potrafi napisać pismo urzędowe.
	Zainicjowanie Mobilnej Biblioteki oraz Kącika Uwolnionej Książki.	Zna sposób na dokonywanie zmian społecznych.
XII	Dzień Wolontariusza	Potrafi wykonać dyplom, statuetkę, podziękowanie.
	Wolontariat niewidzialny. Wykonanie drobnych upominków z okazji Świąt Bożego Narodzenia dla mieszkańców naszej wsi i pozostawienie ich na progu domów.	Potrafi zadbać o wizerunek swojej placówki.
	Udział w Świątecznej Zbiorce Żywności.	Potrafi segregować oraz przechowywać żywność.
	Przygotowanie akcji społecznej ” Dzień bez przekleństw” (17 grudnia).	Potrafi wykonać ulotkę.
I	Nawiązanie współpracy, przygotowanie i dystrybucja ulotek zachęcających społeczność do przekazywania 1% podatku na rzecz miejscowej organizacji pozarządowej.	Zna podstawowe zasady prowadzenia kampanii reklamowej.
	Przygotowanie Questu lub gry wiejskiej.	Potrafi być aktywnym turystą. Potrafi wyeksponować walory turystyczne swojej miejscowości.
II	11 luty – Światowy Dzień Chorego: wyjazd do szpitala na oddział dziecięcy – czytanie zagadek.	Umie dobrać tekst do wieku słuchacza.
	Marzycielska poczta – pisanie listów do chorych dzieci.	Potrafi napisać list w formie papierowej.

III	Udział w Wielkanocnej Zbiórce Żywności.	Potrafi sporządzić sprawozdanie ze zbiórki.
	Przygotowanie stroików wielkanocnych (np. kompozycja z zielonego owsa) dla mieszkańców Jaworka.	Potrafi wykonać upominek z minimalnym nakładem środków finansowych.
IV	7 IV – Dzień pracownika służby zdrowia – wyjazd do przychodni z wcześniej przygotowanymi kartkami z życzeniami .	Potrafi składać gratulacje i życzenia.
	Dzień Dobrych Uczynków (19.04)	Potrafi zorganizować to święto wg własnego pomysłu.
	Przygotowanie pomnika, krzyża pod którym odbywać się będą uroczystości związane z obchodami Święta Konstytucji 3 Maja.	Zna miejsca pamięci w swojej okolicy.
V	Reprezentowanie placówki podczas obchodów Święta Konstytucji 3 Maja.	Potrafi dobrać strój do rodzaju uroczystości.
	Porządkowanie miejsc publicznych: droga, las, teren OSP.	Umie wpływać na wygląd i estetykę swojej miejscowości.
	30.05 – Europejski Dzień Sąsiada – przygotowanie drobnych upominków (np. wyhodowane samodzielnie zioła czy inne rośliny do posadzenia w ogrodzie), wizyty u naszych sąsiadów.	Potrafi opakować upominek.
VI	Zorganizowanie pikniku, festynu, kawiarenki lub innej aktywności dla społeczności z jednoczesnym podsumowaniem działalności koła wolontariatu.	Potrafi zorganizować wybraną formę integracji społecznej.
	Internetowa podróż do rodzinnych miejscowości wychowanków, celem wskazania miejsc, gdzie można świadczyć wolontariat np. w okresie wakacji.	Potrafi wskazać miejsca, które przyjmują wolontariuszy. Zna warunki współpracy.
	Wyjazd integracyjny – wycieczka wolontariuszy i osób niepełnosprawnych do wybranego miejsca.	Potrafi wskazać podjazd czy toaletę dla osób poruszających się na wózku.

Opis wybranych aktywności

Wolontariat rówieśniczy.

Nowy wychowanek/uczeń jest zazwyczaj zagubiony, nie zna zasad pobytu, regulaminów, pracowników, itp. Wolontariat rówieśniczy polega na tym, że wybrana grupa młodzieży przebywająca od dłuższego czasu w placówce, staje się opiekunami nowego wychowanka. Zadanie wolontariuszy to pomoc w zaaklimatyzowaniu się nowego kolegi w placówce. Wolontariusze opiekują się swoim kolegą przez pierwsze dwa tygodnie nowego roku szkolnego.

Wolontariat zbiórkowy

Wychowankowie biorą udział w zbiórkach żywności, w ramach współpracy z Bankiem Żywności oraz organizacją pozarządową. Zadanie wolontariuszy to: kolportaż ulotek otrzymanych z Banku Żywności, zachęcanie klientów dwóch marketów do wkładania do oznakowanego kosza odpowiednich produktów, dziękowanie klientom za pomocą naklejek i słownie, segregowanie i liczenie zebranych produktów, sporządzenie raportu, przekazanie towarów potrzebującym.

Poza tym prowadzimy akcję zbierania nakrętek na cel charytatywny.

Mobilna biblioteka.

Biblioteka szkolna jest ubogo wyposażona. We wsi nie ma biblioteki ani punktu wypożyczania książek. Grupa wolontariuszy odwiedza Bibliotekę Publiczną. Tam wypożycza zestaw książek dla swoich kolegów oraz mieszkańców naszej wsi. Książki można zwrócić wolontariuszom po przeczytaniu, w okresie najbliższych dwóch tygodni. Istnieje także możliwość zamówienia interesującego czytelnika tytułu.

Kącik „uwolnionej książki”.

Jest to punkt, gdzie każdy może przynieść własną, przeczytaną książkę i pozostawić dla innych. Istnieje możliwość zabrania do domu publikacji zostawionej przez kolegów, mieszkańców itp. Na te książki wolontariusze nanoszą napis: ”Jestem uwolnioną książką. Jeśli chcesz, to weź mnie ze sobą, przeczytaj i podaj dalej”. My prowadzimy 3 kąciki: w sklepie, w ośrodku i w Warsztacie Terapii Zajęciowej.

Wolontariat patriotyczny.

Wolontariusze zajmują się systematyczną opieką nad grobem nieznanego żołnierza. Wychowankowie uczestniczą w warsztatach florystycznych, podczas których wytwarzają wiązanki na Święto Zmarłych. Ponadto, przygotowują biało-czerwone kotyliony dla mieszkańców gminy – uczestników uroczystości patriotycznej z okazji Święta 11 Listopada. Podobne działania przeprowadzane są z okazji Święta Konstytucji 3 Maja.

Dzień życzliwości.

Uczestnicy koła piszą listy do wybranych osób w celu zachęcenia do zorganizowania tego święta w poszczególnych instytucjach.

Wolontariat akcyjny.

Wolontariusze biorą udział w akcji sprzątania świata. Ponadto, wykonują upominki z okazji Światowego Dnia Seniora (14 listopada). Dodatkowo przygotowują odpowiednie ulotki z okazji Dnia Bez Przekleństw (17 grudnia) i rozprawdzają je wśród okolicznych mieszkańców. Z kolei 7 kwietnia w Dzień Pracownika Służby Zdrowia starają się odwiedzić miejscową przychodnię. 19 kwietnia to Dzień Dobrych Uczynków (akcja informacyjna wśród mieszkańców), 30 maja – Europejski Dzień Sąsiada (przygotowanie drobnych upominków dla sąsiadów placówki), itp.

Wolontariat „okiem seniora, czyli pomysł na wieś”.

Grupa wolontariuszy nawiązała współpracę z najstarszymi mieszkańcami naszej wsi. Celem jest zebranie informacji, starych zdjęć, dokumentów i innych pamiątek świadczących o historii miejscowości. Zebrany materiał został zeskanowany. Na podstawie zebranych dokumentów młodzież zaprojektowała tablicę historyczną.

Wolontariusz – questingowiec.

Wolontariusze mogą przygotować np. grę turystyczną wiejską, czy quest.

Nasze koło opiekuje się questem „Jaworkowe kapliczki”. Zabawę można pobrać ze strony internetowej mowjaworek.pl, zakładka: gra. Celem tego działania jest promocja miejscowości.

Wolontariat niewidzialny.

Wolontariusze wykonują drobne upominki dla mieszkańców naszej wsi i pozostawiają je na progu domów, czy na bramach z okazji świąt dorocznych.

Wolontariat adopcyjny.

Wolontariusze podzielili się na grupy. Każda z nich zaadoptowała, czyli zaopiekowała się na stałe: odcinkiem drogi, fragmentem lasu, placem przed remizą strażacką. Zadanie wolontariuszy to stałe utrzymanie w wybranym okręgu porządku i czystości.

Wolontariat „Kuropatwa”.

Chłopcy wykonali pańniki i podsypy, które ustawiają w lesie, na najczęściej uczęszczanych ścieżkach przez zwierzynę. Wolontariusze pozyskują produkty rolne dla zwierząt leśnych od miejscowych rolników.

„Wolontariusz Powiatu Węgrowskiego”.

Jest to konkurs promujący ideę wolontariatu w naszej Małej Ojczyźnie. Wolontariusze opracowują regulamin i ogólną koncepcję uroczystości. By nadać prestiż przedsięwzięciu, prosimy o patronat Starostę Węgrowskiego. Konkurs przeprowadzony jest wśród uczniów okolicznych szkół i organizacji pozarządowych. Uczestnicy koła oraz osoby dorosłe sympatyzujące z nami wykonują statuetki, dyplomy, catering .

Wolontariat integracyjny

Mamy doświadczenie w organizowaniu wspólnych wyjazdów do kina, muzeum, teatru, czy na wyprawę edukacyjną z noclegiem. Zadaniem wolontariuszy jest opieka nad osobami niepełnosprawnymi. Wspólne przebywanie kilkanaście godzin, czy kilka dni w nieznanym terenie to bardzo ciekawe doświadczenie dla obu stron.

Wolontariat Codzienny oraz Wolontariat w DPS

Form tych nie uwzględnia powyższa tabela, ponieważ występują one w naszej placówce, jak sama nazwa wskazuje, pierwsza – każdego dnia, druga – przynajmniej 2 razy w miesiącu. Obie polegają na wyjściu do osób niepełnosprawnych w Warsztacie Terapii Zajęciowej lub w Domu Pomocy Społecznej. Młodzież pomaga w drobnych czynnościach, pracach naprawczych, pielęgnowaniu nagrobków zmarłych mieszkańców DPS, terenu wokół placówki, organizacji zajęć sportowych, rekreacyjnych itp. Wolontariusze odpowiadają na bieżące zapotrzebowanie obu instytucji. Swą pracę wykonują wspólnie z pracownikami tych placówek.

Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym

Podstawy prawne wolontariatu

Opiekun koła wolontariatu organizując pracę młodzieży bezwzględnie powinien zapoznać się z USTAWĄ z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z późn. zm: Dz.U. 2003 Nr 96 poz.873, a zwłaszcza pamiętać o tym, że wolontariusz:

1. Jest „osobą fizyczną, która ochotniczo i bez wynagrodzenia wykonuje świadczenia”;
2. Zgodnie z zapisem art. 42.1 wolontariusz może wykonywać, świadczenia na rzecz:
 - 1) „organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 w zakresie ich działalności statutowej, w szczególności w zakresie działalności pożytku publicznego, z wyłączeniem prowadzonej przez nie działalności gospodarczej,
 - 2) organów administracji publicznej, z wyłączeniem prowadzonej przez nie działalności gospodarczej,
 - 3) jednostek organizacyjnych podległych organom administracji publicznej lub nadzorowanych przez te organy, z wyłączeniem prowadzonej przez te jednostki działalności gospodarczej,
 - 4) podmiotów leczniczych w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej w zakresie wykonywanej przez nie działalności leczniczej”.

Oprócz ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie organizując tego typu działalność w szkołach i placówkach należy zapoznać się z :

1. Ustawą z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny,
2. Ustawą z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela ,
3. Ustawą o systemie oświaty (art. 56).

Na uwagę zasługuje fakt, że zgodnie z USTAWĄ z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie uczeń, z którym spisano porozumienie wolontariackie na okres krótszy, niż 30 dni musi być dodatkowo ubezpieczony (NNW). Polisę powinna wykupić organizacja /instytucja korzystająca ze społecznej pracy tej osoby.

W sytuacji, kiedy zawarto porozumienie na okres dłuższy niż 30 dni (to znaczy nie 30 dni, tylko co najmniej 31 dni), wolontariusz jest ubezpieczony „z mocy prawa”. Obowiązek ubezpieczenia przejmuje skarb państwa, bez dodatkowych formalności zarówno ze strony wolontariusza, jak i organizacji korzystającej z pracy społecznej. Nie ma konieczności zawierania dodatkowej polisy ubezpieczeniowej.

USTAWA z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie nie określa wieku wolontariuszy. Powszechnie panuje jednak przekonanie, że wolontariusz powinien mieć ukończony 13 rok życia. Związane jest to z tym, że zgodnie z art. 426kc osoby młodsze nie ponoszą odpowiedzialności za wyrządzoną szkodę.

Porozumienie wolontariackie jest umową cywilnoprawną. Zgodnie z art. 11 ustawy z 23 kwietnia 1964 r. Kodeksu cywilnego, pełną zdolność do czynności prawnych posiada osoba, która jest pełnoletnia. Porozumienie wolontariackie zatem może podpisać uczeń, który ukończył 18 lat i nie jest osobą ubezwłasnowolnioną. Młodszy wolontariusze muszą uzyskać na to zgodę rodziców lub innych przedstawicieli ustawowych.

W sytuacji, kiedy uczniowie realizują swe czynności wolontariackie w ramach zajęć dodatkowych, pod stałą opieką nauczyciela nie są wymagane porozumienia, kryteria wiekowe i dodatkowe ubezpieczenie. Tego typu zajęcia traktować należy jak każdy inny rodzaj aktywności pozalekcyjnej. Pomocnym jest w tym przypadku „dzienniczek zajęć wolontariusza”. W dokumencie tym młody człowiek rejestruje przebieg swoich czynności.

Wymieniona wyżej Ustawa nie reguluje czasu świadczonych usług przez wolontariuszy. Wolontariat nie jest świadczeniem pracy opierającym się o przepisy Kodeksu Pracy, zatem w tym przypadku nie obowiązują nas limity i normy czasu pracy. Należy jednak kierować się tzw. „zdrowym rozsądkiem”.

Organizując pracę wolontariuszy należy zapoznać się także z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 sierpnia 2004 r. w sprawie wykazu prac wzbronionych młodocianym i warunków ich zatrudniania przy niektórych z tych prac (Dz. U. Nr 200, poz. 2047, z 2005 r. Nr 136, poz. 1145, z 2006 r. Nr 107, poz. 724)

Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym SA WOP 29

Wzory podstawowych dokumentów

Porozumienie o wykonywaniu świadczeń wolontarystycznych

Zawarte w dniu w, pomiędzy:

.....

(nazwa i dane adresowe organizacji lub instytucji)

reprezentowanym przez, zwanym w dalszej części
Korzystającym,

a.....

(imię, nazwisko, data urodzenia, adres zamieszkania)

zwanym dalej **Wolontariuszem.**

Strony zawierają porozumienie następującej treści:

1. **Korzystający i Wolontariusz** zawierają porozumienie o współpracy w zakresie:
 - o
2. **Wolontariusz** zobowiązuje się wykonać w ramach porozumienia następujące świadczenia:
 - o
 - o
3. Rozpoczęcie wykonania świadczeń Strony ustalają na dzień, a zakończenie do dnia
4. Strony zgodnie ustalają, że porozumienie niniejsze obejmuje świadczenie o charakterze wolontarystycznym, które ma charakter bezpłatny.
5. **Korzystający** poinformował **wolontariusza** o zasadach bezpiecznego i higienicznego wykonywania świadczeń oraz takie warunki zapewnia.
6. (OPCJA) **Korzystający** zobowiązuje się zwrócić **wolontariuszowi** koszty, które ten poniósł w zakresie wykonywanych świadczeń, w szczególności:
 - o
 - o
7. (OPCJA) **Wolontariusz** zwalnia **Korzystającego** z obowiązku pokrywania, na dotyczących pracowników zasadach określonych w odrębnych przepisach, koszty podróży służbowych i diet.
8. **Wolontariuszowi** przysługuje zaopatrzenie z tytułu wypadku przy wykonywaniu świadczenia wymienionego w pkt. 2 Porozumienia, na zasadach wynikających z odrębnych przepisów.

9. **Wolontariusz** zobowiązuje się wykonać świadczenia osobiście.
10. **Wolontariusz** zobowiązuje się do zachowania w tajemnicy wszelkich informacji w zakresie wykonywanego porozumienia.
11. **Wolontariusz** został poinformowany o przysługujących mu prawach i obowiązkach.
12. (OPCJA) **Wolontariusz** upoważnia **Korzystającego**, bez jakiegokolwiek dla niego rekompensaty, zarówno podczas wykonywania świadczeń, jak i w dowolnym czasie po ich zakończeniu, do używania i udzielania w celach niekomercyjnych, bezterminowej licencji innym, swojego wizerunku, nazwiska, głosu, słów do nagrań telewizyjnych, radiowych, dla potrzeb filmu, prasy lub nagrań dla innych mediów i w każdej innej formie, dla celów promocji i propagowania celów i działalności **Korzystającego** i/lub wykorzystywania do zbierania funduszy na wsparcie tych celów i działalności.
13. Porozumienie może być wypowiedziane przez każdą ze Stron w terminie 5 dni.
14. W sprawach nie uregulowanych porozumieniem zastosowanie ma Kodeks Cywilny oraz Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
15. Wszelkie zmiany w treści porozumienia wymagają formy pisemnej pod rygorem nieważności.
16. Porozumienie sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla każdej ze stron.

.....
Korzystający

.....
**Wolontariusz i przedstawiciel
ustawowy (opcja)**

Zaświadczenie nr..... z dnia
o wykonywaniu świadczeń wolontarystycznych
na rzecz.....
(nazwa organizacji/placówki)

Niniejsze Zaświadczenie jest potwierdzeniem wykonania przez Panią/Pana.....ur.....w....., zam. czynności wolontarystycznych wynikających z zawartego w dniu Porozumienia o wykonywanie świadczeń wolontarystycznych .

I

Pan/i..... będąc Wolontariuszką / Wolontariuszem w okresie od.....do wykonywał/a ochotniczo i bez wynagrodzenia, świadczenia wolontarystyczne na rzecz

(nazwa organizacji/placówki)

II

1. Wolontariusz/ka pełnił/a funkcję
2. W zakres wykonywanych świadczeń wchodziły następujące czynności:
.....
.....
3. Powyższe świadczenia zostały wykonane w wymiarze godzin.

III

1. Pan/i..... jako Wolontariusz/ka wykonywał/a swoje świadczenia będąc osobą (*wpisać: czynną zawodowo, studentem, uczniem*).
2. (*opcja*) Wolontariusz/ka na rzecz korzystającego, wydającego niniejsze zaświadczenie, wykonywał/a świadczenia w ramach Projektu „.....”, realizowanego przy wsparciu finansowym..... w ramach umowy nr.....zawartej w dniu..... z
3. Wolontariusz/ka wykazał/a się w trakcie wykonywania zadania następującymi umiejętnościami i zdolnościami:
.....
4. Świadczenia wymienione w p.II, zostały wykonane przez wolontariuszkę bezpłatnie, wycenia się je jednak na kwotęzł. (słownie:.....).
5. Wolontariusz/ka swoją pracę wykonywał/a rzetelnie i sumiennie.
6. Zaświadczenie wydaje się na prośbę Wolontariusza/Wolontariuszki.

Podpis osoby upoważnionej przez Korzystającego

Miejscowość, dnia

**Wzór pisma instytucji przyjmującej wolontariuszy (uczniów) skierowanego do
Dyrektora Szkoły**

Miejscowość, data

Szanowna Pani Dyrektor

.....
.....

Szanowna Pani Dyrektor

W bieżącym roku szkolnym uczniowie kierowanej przez Pana placówki brali udział w społecznej pracy na rzecz naszej organizacji. Były to następujące osoby:

1.
2.

Zgodnie z załącznikiem nr 1, pkt. 13, ppkt. 2) rozporządzenia MEN z dnia 28 maja 2010r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. z 2010 r., nr 97, poz. 624), na świadectwach szkolnych promocyjnych i świadectwach ukończenia szkoły, w części dotyczącej szczególnych osiągnięć ucznia, odnotowuje się: osiągnięcia w aktywności na rzecz innych ludzi, zwłaszcza w formie wolontariatu”. Zwracam się zatem z prośbą o dokonanie stosownego wpisu w świadectwach szkolnych w/w wolontariuszy. Pragnę także podziękować Panu, pełniącemu rolę opiekuna młodych wolontariuszy oraz wszystkim Nauczycielom i Pracownikom, którzy przyczyniają się do szerzenia idei wolontariatu.

Z poważaniem

Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „JAWOR”

Netografia:

Kacprzak K. „Wolontariat jako jedna z metod resocjalizacji,
<http://mow.powiat.koszalin.pl/przyklady/publikacje/kk.pdf>

Trojanowska E. Wolontariat jako metoda uspołeczniania uczniów niedostosowanych społecznie,
<http://docplayer.pl/18751906-Elzbieta-trojanowska-wolontariat-jako-metoda-uspoieczniania-uczniow-niedostosowanych-spoecznie.html>

<http://wolontariat.org.pl/>

Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „JANOP”